

ZÁPIS Z KONFERENCE

Psychomodulační látky: současné trendy v regulaci nových psychoaktivních látek

Den: 4. červen 2025

Čas: 8:45-16:15

Místo: Lichtenštejnský palác, U Sovových mlýnů 506/4, Praha 118 00

Úvodní slovo

Náměstek ministra zdravotnictví Mgr. Jakub Dvořáček, MHA, poslankyně Poslanecké sněmovny PČR Mgr. Renáta Zajíčková a ředitelka Odboru protidrogové politiky Úřadu vlády České republiky Ing. Lucia Kiššová přivítali účastníky a přednesli úvodní slovo k zahájení konference. Řečníci se shodli na nutnosti chránit děti a dospívající před nebezpečnými látkami a podpořili moderní přístup k regulaci, který by omezil šedou ekonomiku a posílil prevenci závislostí. Důraz byl kladen také na vzdělávání a osvětu, s cílem zapojit školy, pedagogy a rodiče do prevence rizik spojených s těmito látkami.

Východiska pro novou regulaci psychoaktivních látek

Prezentace ředitelky Odboru protidrogové politiky Úřadu vlády České republiky Ing. Lucii Kiššové představila východiska pro novou regulaci psychomodulačních látek v České republice, včetně potřeby nového zákona o psychomodulačních látkách a úpravy dalších souvisejících právních předpisů. Byly zdůrazněny důvody pro změnu regulace, jako je dynamický vývoj trhu s novými psychoaktivními látkami, rozsáhlý on-line trh, nedostatečné pravomoci kontrolních orgánů a z toho plynoucí omezené možnosti ochrany veřejného zdraví. Cílem nové úpravy je podle ředitelky Kiššové zejména umožnit kontrolu látek, které nejsou na seznamu návykových látek, ale vykazují psychoaktivní účinky, a zajistit ochranu veřejného zdraví, zejména u dětí a mladistvých.

Regulace nových psychoaktivních látek v Evropě

Příspěvek Brendana Hughese, hlavního vědeckého pracovníka Agentury EU pro drogy v oboru legislativy v oblasti drog, se zaměřil na regulační přístupy k novým psychoaktivním látkám v Evropě, s důrazem na práci Agentury EU pro drogy. Byly představeny klíčové aspekty systému včasného varování a hodnocení rizik v EU. Prezentace zahrnovala statistiky o nově detekovaných nových psychoaktivních látkách v Evropě a trendy v jejich užívání. Dále byly popsány rozdílné regulační modely v členských státech EU, včetně přístupů jako jsou tzv. "generické zakazy" nebo specifické právní úpravy.

Aktuální situace v oblasti užívání nových psychoaktivních látek v ČR

Vedoucí Národního monitorovacího střediska pro drogy a závislosti Úřadu vlády České republiky Mgr. Pavla Chomynová, Ph.D., věnovala svou prezentaci aktuální situaci v oblasti užívání nových psychoaktivních látek v České republice. Byly představeny výsledky výzkumů prevalence užívání, zejména mezi mladými lidmi, a identifikovány hlavní typy látek, které se na trhu objevují. Zmíněny byly také trendy v dostupnosti nových psychoaktivních látek, včetně on-line prodeje a jejich vlivu na veřejné zdraví. Prezentace upozornila na rizika spojená s nedostatečnou regulací a potřebu komplexního přístupu k řešení této problematiky.

Psychomodulační látky – nový systém regulace

Expert na politiku v oblasti závislostí působící na Odboru protidrogové politiky Úřadu vlády České republiky doc. MUDr. Viktor Mravčík, Ph.D., představil hlavní principy nového systému regulace psychomodulačních látek v České republice. Byly popsány důvody pro zavedení tohoto systému, vymezení jasné definice tohoto nového typu psychoaktivních výrobků a vytvoření mechanismů pro jejich regulaci. Prezentace se zaměřila na rozlišení mezi psychomodulačními a návykovými látkami, a na cíle regulace, včetně ochrany veřejného zdraví a snížení rizik. Zmíněny byly také pravomoci orgánů státní správy, obcí a krajů v rámci nového systému a mechanismy pro hodnocení rizik a informování veřejnosti. Diskutovalo se také o vztahu k mezinárodnímu a trestnímu právu a o rozdílech v regulaci pro fyzické a právnické osoby.

Hodnocení rizik psychomodulačních látek

Prezentace Mgr. Jitky Stančíkové, Ph.D., ze Státního zdravotního ústavu popsala proces hodnocení rizik psychoaktivních látek v České republice, který je zásadní pro rozhodování o jejich zařazení na příslušné seznamy. Byly představeny konkrétní kroky a metodiky, které Státní zdravotní ústav používá při posuzování rizikovosti látek, včetně sběru dat, analýzy toxicity a potenciálu závislosti. Důraz byl kladen na spolupráci s dalšími institucemi a na transparentnost celého procesu hodnocení rizik.

Nakládání s psychomodulačními látkami

Ing. Petr Novák a Mgr. Jakub Rinke z Inspektorátu omamných a psychotropních látek Ministerstva zdravotnictví ČR se ve svém příspěvku zaměřili na praktické aspekty nakládání s psychomodulačními látkami podle nového regulačního rámce. Byly detailně popsány podmínky pro vydání a odebrání povolení k nakládání s psychomodulačními látkami, včetně nutných náležitostí a poplatků. Prezentace rovněž zahrnovala informace o požadavcích na evidenci, výrobu a distribuci psychomodulačních látek, stejně jako pravidla pro jejich import a export. Zvláštní pozornost byla věnována inspekčním a kontrolním mechanismům, které zajišťuje Inspektorát omamných a psychotropních látek.

Dozor v oblasti psychomodulačních látek

Ředitel odboru právního a zahraničního Státní zemědělské a potravinářské inspekce Mgr. Petr Čejka představoval především roli SZPI v dozoru nad psychomodulačními látkami a provozovnami, ve kterých by měly být prodávány. Byla představena legislativní východiska dozoru a specifikace povinností pro osoby prodávající psychomodulační látky. Dále byly popsány konkrétní aspekty kontrol, včetně kontroly kvality, on-line prodeje a řešení přestupků. Prezentace zdůraznila význam spolupráce s dalšími kontrolními orgány a policejními složkami pro efektivní vymáhání regulace.

Panelová diskuse

Panelová diskuse se dotkla zejména klíčových aspektů nové regulace a vývoje politiky v oblasti závislostí v České republice. Jedním z ústředních témat byla role kratomu, jakožto pravděpodobně první psychomodulační látky, na kterou se bude nová právní úprava vztahovat. Diskutovalo se o specifických výzvách a přístupech k jeho regulaci, vzhledem k jeho rozšířenému užívání a dostupnosti.

Velký důraz byl kladen na rizika spojená s psychomodulačními látkami pro děti a mladistvé. Panelisté se shodli na tom, že ochrana této zranitelné skupiny je prioritou, a že nová legislativa musí obsahovat účinné nástroje pro omezení jejich přístupu k těmto látkám. Zazněly obavy z rostoucí dostupnosti látek na internetu a potřeba efektivního dohledu nad on-line prodejem.

Dále se v rámci nové regulace diskutovalo o roli průmyslu působícím v oblasti psychomodulačních látek. Byla zdůrazněna potřeba, aby nová legislativa brala v potaz nutnost průmyslu se novým požadavkům přizpůsobit. Zazněl také požadavek na zavedení dostatečné legisvakanční lhůty, která by umožnila těmto subjektům adaptovat se na nový regulační rámec, včetně zajištění potřebných povolení, úprav výrobních procesů a nastavení distribučních kanálů.

V závěru panelisté představili své vize pro budoucí vývoj politiky v oblasti závislostí v České republice s důrazem na moderní a vědecky podložený přístup k regulaci psychoaktivních látek. Byla zdůrazněna potřeba flexibilního systému, který dokáže reagovat na dynamicky se vyvíjející trh s novými látkami a zároveň zajistit ochranu veřejného zdraví.

Zapsal: JUDr. Matyáš T. Lucký v. r.

Dne: 16. 6. 2025